

KALATALOUDEN YMPÄRISTÖOHJELMA

Euroopan meri- ja kalatalousrahasto (EMKR)

KALATALOUDEN INNOVAATIOPÄIVÄT

Tampere 9.-10.11.2017

Aki Mäki-Petäys ja Pekka Hyvärinen

Kalatalouden
ympäristöohjelma

EUROOPAN MERI- JA KALATALOUSRAHASTO
SUOMEN TOIMINTAOHJELMA
2014-2020

Esityksen sisältö

1. Ohjelman rakenne ja organisoituminen
 - ✓ Osa-kokonaisuudet ja painopistealueet
2. Yhteistyöverkosto
3. Tausta, toimintaympäristö ja rahoitus
4. Ohjelman projektit
5. Talous
6. Vaikuttavuus
7. Viestintä

Kalatalouden ympäristöohjelma

2017-2019 & 2020-2021

Verkostoitunut kalatalouden kehitystyö

Osa-
kokonaisuudet

Toiminnan
painopisteet

**Kalavarojen
elinvoimaisuuden
parantaminen**

Sininen luomu
Kalojen luonnonmukainen
lisääntyminen

Tolkku aluesuunnittelu
Kalavarat ja kalastus
kartalla

**Luonnossa menestyvät
istukkaat**

**Laitoskalakantojen
villiyttäminen**
Elinkyvyn palauttaminen

Menestyvä Istukas
Luonnossa menestyvät
istutuskalat

Vajaatuottoiset
kalavarat

Kestävästi
hyödynnetyt
elinvoimaiset
kalavarat

Projektit ja palvelut

Kalatalouden
ympäristöohjelma

EUROOPAN MERI- JA KALATALOUSRAHASTO
SUOMEN TOIMINTAOHJELMA
2014-2020

YHTEISTYÖVERKOSTO

- Rahoituspäätöskohtaiset partnerisopimukset valmistelussa
- Lisäksi yhteistyössä:
 - ✓ Metsähallitus, Evira, Kalatalousalueet ja vesialueiden omistajat, Kolmas sektori (yhdistys- ja järjestöpartnerit), Kalanviljely-yritykset (Voimalohi Oy, Montan Lohi Oy, Savon taimen Oy), Raisoagro Oy

OHJELMAN TAUSTA, TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA RAHOITUS

Innovaatio-ohjelmien käyttösuunnitelma kesäkuussa 2016 → Rahoitusten haku syyskuussa, jossa toimintamallit, kumppanuusverkostot ja rahoitussuunnitelmat esiteltiin MMM:lle ja ELY-keskuksille → Suunnitelmien täydentäminen ym. → Rahoitus myöntö maaliskuu 2017 (LAP-ELY)

Tavoitteita

- Parantaa kalavarojen elinkykyä ja kestävä hyödyntämistä
 - ✓ Luontaista lisääntymistä tukemalla
 - ✓ Aluesuunnittelulla ja kalastuksen säätelyllä
- Luoda kunnostuksille tietopohjaa meri- ja sisävesialueilla
- Tukea verkostomaista toimintaa ja uudenlaisia tutkimuksen / kansalaisten yhteistyömalleja

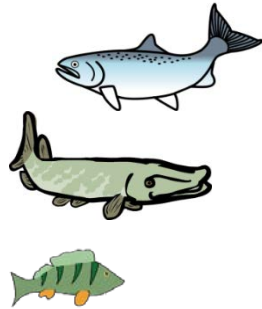
Ohjelman / projektien suunniteltu ja rahoituksenhaku vuosille 2017-2021

- Kalavarojen elinvoimaisuuden parantaminen 3 000 000 €
- Luonnossa menestyvät istukkaat 1 000 000 €

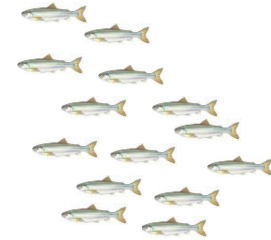
Rahoitusmyönnöt 2-vaiheiset em. osakokonaisuuksille → 50 % 2017-2019 / 50 % 2020-2021

- 2. jakson edellytyksenä 1. jakson tuloksellinen toteutus

KALATALOUDEN YMPÄRISTÖOHJELMA

KALAVAROJEN ELINVOIMAISUUDEN PARANTAMINEN	LUONNOSSA MENESTYVÄT ISTUKKAAT
SININEN LUOMU (SL) TOLKKU ALUESUUNNITTELU (TAS)	LAITOSKALAKANTOJEN VILLIYTTÄMINEN (LV) MENESTYVÄ ISTUKAS (MI)

SININEN LUOMU

- 1. Rannikon kutu ja poikasalueiden kunnostus**
 - Tarpeiden ja mahdollisuuksien arviointi ja kartoitus
 - Parhaiden menetelmien selvittäminen ja tiedottaminen
- 2. Virtavesien kutu- ja poikasalueiden kunnostukset**
 - Jokikunnostusten hyödyllisyys ja pohjasedimentaation vaikutus
 - Koe- ja kenttätyöt pohjasedimentin hallinnasta ja kutu- ja poikasalueiden laadun ylläpidosta
- 3. Vesistökuunnostusportaali**
 - Tutkimuksien ja seurantojen tietoausta, kansalaishavaintojen tallennuspaikka ja tietojen välityspaikka
 - Tiedon siirtyvyys ja hyödyntäminen läpi toimijaverkoston: kolmas sektori ↔ tutkimus ↔ viranomaiset

LAITOSKALAKANTOJEN VILLIYTTÄMINEN

- 1. Risteytysmenetelmät**
 - Villigeenit takaisin laitoskannoille
 - Laitosviljelyssä menetettyjen ominaisuuksien palauttaminen
- 2. Monimuotoisuuden säilyttäminen**
 - Geenien talteenotto- ja säilytysmenetelmien optimointi
 - Emokalojen säilytystapojen monipuolistaminen – parempi hyvinvointi - parempi mädin laatu ja poikasten elinkyky

TOLKKU ALUESUUNNITTELU

- 1. Kalatalousalueiden aluesuunnittelu –pilotit**
 - Paikkatiedot (mm. tärkeät kalastusalueet, lisääntymisalueet, vaellusreitit) aluesuunnittelun käyttöön
 - Yleistettävät ja vaihtoehtoiset suunnittelumallit kalastuksen ohjaukseen ja vuorovaikutteeseen päätöksen tekoon
- 2. Kalatalouden velvoitetarkkailut ja aluesuunnittelu**
 - Analysoidaan nykyisten tarkkailujen tarkoituksenmukaisuus
 - Kehittämisehdotukset kalatalouden aluesuunnittelun tueksi

MENESTYVÄ ISTUKAS

- 1. Luonnossa ja altaassa menestyvien istukkaiden tuotantomenetelmät**
 - Kasvatusympäristön monipuolistaminen
 - Ravinnon koostumuksen ja ruokinnan optimointi
- 2. Selviytymistä lisäävät istutusmenetelmät**
 - Vapautusajankohdan ja -tavan optimointi
 - Stressiä vähentävä kuljetus ja käsittelyt

KALATALOUDEN YMPÄRISTÖOHJELMA – HANKKEIDEN TILANNEKATSAUS MARRASKUU 2017

SININEN LUOMU

1. Rannikon kutu ja poikasalueiden kunnostus

- Taustaraportin kokoaminen aloitettu
- Ahvenen turokokeiluun liittyvät kenttätyöt käynnistyivät
- Yhteistyökaavailuja: SVK, Ahvenanmaan kunnostushanke....

2. Virtavesien kutu- ja poikasalueiden kunnostukset

- Tietopakettien (jokikunnostukset; sedimentaatio) tekeminen aikataulutettu ja jokikunnostusten osalta aloitettu; kokeellisten tutkimusten asetelmat valmistumassa ja osa jo toteutuksessa; kutualueiden hoitoon keskittyvän laajan kenttäkokeen yhteistyökumppanien haku ja toiminnoista sopiminen käynnissä

3. Vesistökuunnostusportaali

- Toiminnan suunnittelu aloitettu, hankkeen päävastuu on Sykellä (vesistökuunnostusverkoston nettisivuston kehittäminen)

TOLKKU ALUESUUNNITTELU

1. Kalatalousalueiden aluesuunnittelu –pilotit

- Rannikolla Porvoon – Sipoon kalastusalue, sisävesillä Pohjois-Päijänne sekä Etelä- ja Keski-Päijänne
- Kenttätyöt käynnistyivät Porvoon ja Sipoon alueella kesäkuussa

2. Kalatalouden velvoitetarkkailut ja aluesuunnittelu

- Toteutus jälkimmäisellä rahoituskaudella 2020-2022.

LAITOSKALAKANTOJEN VILLIYTTÄMINEN

1. Risteytysmenetelmät

- Ensimmäiset kasvatuskokeet aloitettu syys-lokakuun aikana.
- Kokeelliset testit suunnittelussa.
- Elinkyvyn palauttamiseen tähtäävät testit käynnistetään 2018

2. Monimuotoisuuden säilyttäminen

- Testit aloitettu/suunnittelussa emokalastojen talteenotto- ja säilytysmenetelmien kehittämiseksi
- Luonnonvalinnan vaikutukset osaksi säilytysmenetelmiä

MENESTYVÄ ISTUKAS

1. Luonnossa ja altaassa menestyvien istukkaiden tuotantomenetelmät

- Esikoe virikekasvatusmenetelmän edelleen kehittämiseksi käynnistetty.
- Yhteistyö Toukkaa kalalle –hankkeen kanssa (Luke)

2. Selviytymistä lisäävät istutusmenetelmät

- Esikoe mätirasia-istutuksista toteutettu Voimalohi Oy:n kanssa
- Innovatiivisen stressimittarin kehittäminen käynnistyy Oulun yliopiston kanssa 2018

TALOUSSUUNNITELMA 2017-2019 (1. JAKSO) PROJEKTEITTAIN

- Rahoitusmyöntö 50% haetusta → Rahoituksen säätötarve koko jakson (2017-2021) alkupainotteisten ja loppupainotteisten projektien kesken
- Rahoituksen uusi jako projektien kesken täsmentyy myöhemmin

Kalavarojen elinvoimaisuuden parantaminen	Projektivastaava	50% alkuperäisestä suunnitelmasta (€)	Rahoituksen uusi jako (€)
Koordinaatio	Aki Mäki-Petäys	248750	248750
Rannikon kutu- ja poikasalueet	Antti Lappalainen	282000	231000
Virtavesien kutu- ja poikasalueet	Ari Huusko	440000	440000
Vesistökuunnostusportaali	Ari Huusko	90000	90000
Kalatalousalueiden aluesuunnittelupilotit	Antti Lappalainen	282000	480000
Velvoitetarkkailut ja kalatalouden aluesuunnittelu	Antti lappalainen	157000	10000
Yhteensä		1499750	1499750
Luonnossa menestyvät istukkaat			
Risteytysmenetelmät	Pekka Hyvärinen	210000	210000
Monimuotoisuuden säilyttäminen	Pekka Hyvärinen	85000	85000
Istukkaiden tuotantomenetelmät	Pekka Hyvärinen	130000	130000
Istutusmenetelmät	Pekka Hyvärinen	75000	75000
Yhteensä		500000	500000

KALATALOUDEN YMPÄRISTÖOHJELMA

KALAKANTOJEN TILAN PARANTAMINEN

TOIMENPITEET

Elinympäristöjen
kunnostaminen

Kalakantojen
elvyttäminen,
palauttaminen,
hoitaminen ja
säättely

TAVOITTEET

Luonnon-
lisääntyminen
runsastuu

Monimuotoisuus
vahvistuu

Tuottavuus kasvaa

VAIKUTTAVUUS

Kestävää ammatti- ja
vapaa-ajan kalastusta
sekä kalastusmatkailua

Hallinnon, elinkeinon,
tutkimuksen ja järjestöjen
yhteistyöverkostot

Kansallisesti ja
kansainvälisesti
tunnustettua toimintaa

VAIKUTTAVUUDEN MITTAAMINEN

Suunnitelma:

1. *Välittömät vaikutukset kalakantojen luonnonmukaiseen lisääntymiseen, monimuotoisuuteen, tuottavuuteen ja hyödyntämiseen*
2. *Hankkeiden kestävyys, tulosten hyödyntäminen ja monistettavuus*
3. *Kustannustehokkuus*
4. *Innovatiivisuus ja uudet avaukset*
5. *Toimeenpanon nopeus eli hankkeen käynnistämisestä konkreettisiin tuloksiin ja tavoitteena oleviin vaikutuksiin kuluva aika*
6. *Hankkeen kansallinen ja kansainvälinen merkitys*
7. *Viestintä*

Ohjelman toteuttamisen alkaessa luodaan em. kriteerejä konkreettisesti kuvaavat mittarit. Tällaisia mittareita ovat esimerkiksi verkostopartnereiden lukumäärä, kehitettyjen ideoiden käytäntöön ottamiset ja ohjelman katalysoimien uusien rinnakkaishankkeiden lukumäärä.

- Erikseen eri rahoituspäätöksille:
 - (1) *Kalatalouden ympäristöohjelma (Kalavarojen elinvoimaisuuden parantaminen)*
 - (2) *Luonnossa menestyvät istukkaat*

VIESTINTÄ JA TIEDOTTAMINEN

- Ohjelmalle vuosittainen tiedotus- ja viestintäsuunnitelma
 - ✓ Projektikohtainen tiedottaminen tuloksista
 - ✓ Innovaatio-ohjelmille yhteiset www-sivut tai portaali suunnitteilla
 - Merijakalatalous.fi
 - ✓ kaikista ohjelmista yhteinen tiedote 3.4.2017
KAIKKI INNOVAATIO-OHJELMAT
<https://www.luke.fi/uutiset/kalatalouden-tuotekehitykseen-87-miljoonaa-euroa-luke-vahvasti-mukana-toteutuksessa/>
 - ✓ jossa mukana
KALATALOUDEN YMPÄRISTÖOHJELMA
<https://www.slideshare.net/mmmviestinta/emkr-kalatalouden-ympristohjelma-aki-mkipetys-hki-342017>

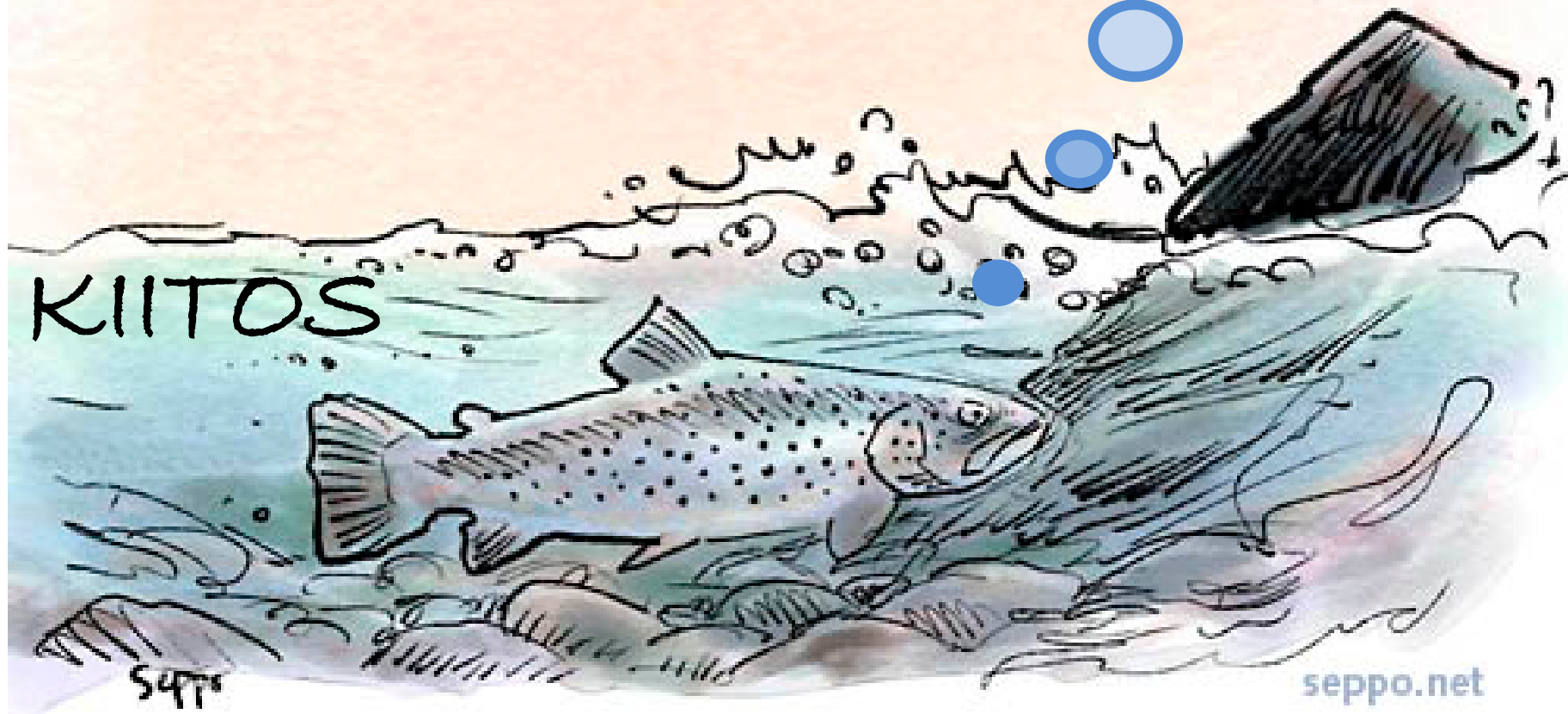
EMKR-Kalatalouden ympäristöohjelma

LUOMU...

KIIITOS

seppo

seppo.net